

โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราช องค์ที่ 17

ระเบียบปฏิบัติเลขที่ ICC-012

เรื่อง

การจัดการขยะ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง งานป้องกันและควบคุมโรคติดต่อในโรงพยาบาล

จัดทำโดย	คณะทำงาน ป้องกันและควบคุมโรคติดต่อในโรงพยาบาล	วัน เดือน ปี 4 ส.ค. 2565
ทบทวนโดย	คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพ กลุ่มงานการพยาบาล	วัน เดือน ปี 5 ส.ค. 2565
อนุมัติโดย	 นางนวลจันทร์ ศรีศักดิ์ หัวหน้าพยาบาล	วัน เดือน ปี 5 ส.ค. 2565

สำเนาฉบับที่ .....

เอกสาร

ควบคุม

ไม่ควบคุม

โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราช องค์ที่ 17

มาตรฐานการพยาบาลเลขที่ ICC – 012

แนวทางการปฏิบัติ เรื่อง การจัดการขยะ

บันทึกการประกาศใช้				
ฉบับที่	รายละเอียด	แก้ไขโดย	อนุมัติใช้โดย	วัน / เดือน / ปี
	ปรับปรุงคู่มือครั้งที่ 3	คณะทำงาน IC		5 ส.ค.65

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้บุคลากรแยกขยะได้ถูกต้อง
2. เพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อ
3. เพื่อป้องกันอันตรายจากขยะไปสู่สิ่งแวดล้อม

ประเภทมูลฝอย [Garbage]

1. **มูลฝอยทั่วไป [General waste]** หมายถึง มูลฝอยที่เกิดขึ้นจากการใช้ในสภาวะปกติ เช่น ถู ขนมห ขนมะพร้าวอาหาร เศษแก้ว
2. **มูลฝอยรีไซเคิล [Recycle waste]** หมายถึง มูลฝอยทั่วไปที่สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำ[reuse] หรือ นำมาปรับสภาพหรือซ่อมแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ได้ [recover/repair] หรือสามารถนำไปจำหน่ายได้[recycle] เช่น กระดาษ ขวด/ถุงพลาสติก ขวดแก้ว โลหะ ขวดน้ำดื่ม
3. **มูลฝอยติดเชื้อ [infectious waste]** หมายถึง มูลฝอยที่ปนเปื้อนด้วยเชื้อโรคปริมาณมากเพียงพอที่จะเป็นสาเหตุของโรคติดเชื้อได้ ได้แก่
  - a. วัสดุที่ได้จากร่างกายมนุษย์หรือสัตว์ เช่น เลือด สารคัดหลั่ง ชิ้นเนื้อ อูจจาระ ปัสสาวะ ชาก หรือชิ้นส่วนของมนุษย์หรือสัตว์ที่เป็นผลมาจากการผ่าตัด สัตว์ทดลอง
  - b. วัสดุทางการแพทย์ที่ใช้กับผู้ป่วยที่ปนเปื้อนเชื้อโรค เลือดหรือสารคัดหลั่งจากมนุษย์ เช่น สำลี ผ้าก๊อซ ผ้าพันแผล ท่อระบายต่างๆ เข็ม มีดผ่าตัด แก้ว
  - c. ขยะจากห้องปฏิบัติการ เช่น แผ่นสไลด์ จานเลี้ยงเชื้อ
  - d. ขวดวัคซีนที่มีชีวิต เช่น TB โปлио ไทพอยด์
  - e. มูลฝอยทุกชนิดที่มาจากห้องรักษาผู้ป่วยร้ายแรง
4. **มูลฝอยอันตราย [hazardous waste]** หมายถึง มูลฝอยที่มีพิษโดยตรงและ/หรือ มีคุณสมบัติติดไฟง่าย มีฤทธิ์กัดกร่อน สามารถทำปฏิกิริยารุนแรง หรือเป็นสารกัมมันตรังสี เช่น สารเคมี ยาหมดอายุ พรอท สารละลายฟิล์ม เคมีบำบัด หลอดไฟ แบตเตอรี่ ถ่านไฟฉาย อุปกรณ์ที่มีตะกั่ว เป็นองค์ประกอบ ยาฆ่าแมลง
5. **มูลฝอยอินทรีย์ [organic waste]** หมายถึง มูลฝอยย่อยสลายได้ คือขยะที่เน่าเสียและย่อยสลายได้เร็ว เช่น เศษอาหาร เศษผัก เศษใบไม้ เศษหญ้า

การจัดการขยะติดเชื้อในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โควิด-19

ขยะติดเชื้อที่เกิดจากการแยกกักตัวที่บ้าน (Home Isolation)
และการแยกกักตัวในชุมชน (Community Isolation)

ได้แก่ ขยะที่ปนเปื้อนน้ำมูก น้ำลาย หรือสารคัดหลั่ง เช่น หน้ากากอนามัย ภาชนะใส่อาหาร พร้อมบริโภค (แบบใช้ครั้งเดียว) และชุดตรวจ Antigen Test kit เป็นต้น ถือเป็นขยะที่มีความเสี่ยงสูงจึงต้องแยกจัดการขยะทั่วไป

กรณีในพื้นที่ หรือ ชุมชน มีระบบการเก็บขยะติดเชื้อ

1. เก็บรวบรวมขยะติดเชื้อเป็นประจำทุกวัน ใส่ถุงขยะ (ถุงแดง) 2 ชั้น
  - a. ถุงชั้นแรก ให้มัดปากถุงด้วยเชือกให้แน่น แล้วฉีดพ่นด้วยสารฆ่าเชื้อบริเวณปากถุง เช่น แอลกอฮอล์ 70 % หรือ น้ำยาฟอกขาว (เช่น ไฮเตอร์)
  - b. ซ้อนด้วยถุงขยะอีก 1 ชั้น มัดปากถุงให้แน่น และฉีดพ่นบริเวณปากถุงด้วยสารฆ่าเชื้ออีกครั้ง
  - c. นำไปไว้ยังจุดพักขยะที่จัดไว้เฉพาะ
2. ประสานหน่วยงาน อปท. หรือ รพ.สต. ในพื้นที่ เพื่อเก็บ ขน และนำขยะติดเชื้อไปกำจัดอย่างถูกต้อง
3. ล้างมือให้สะอาดด้วยน้ำ และสบู่ หรือ เจลแอลกอฮอล์ทันที

กรณีในพื้นที่ หรือ ชุมชน ไม่มีระบบการเก็บขยะติดเชื้อ

1. เก็บรวบรวมขยะติดเชื้อเป็นประจำทุกวันใส่ถุงขยะทั่วไป 2 ชั้น
  - a. ถุงชั้นแรกที่บรรจุขยะติดเชื้อ ให้ราดด้วยสารฆ่าเชื้อ เช่น แอลกอฮอล์ 70 % หรือ น้ำยาฟอกขาวลงในถุง เพื่อทำลายเชื้อ
  - b. มัดปากถุงด้วยเชือกให้แน่น และฉีดพ่นด้วยสารฆ่าเชื้อบริเวณปากถุง
  - c. ซ้อนด้วยถุงขยะอีก 1 ชั้น มัดปากถุงด้วยเชือกให้แน่น และฉีดพ่นบริเวณปากถุงด้วยสารฆ่าเชื้ออีกครั้ง
2. ขยะที่ผ่านการทำลายเชื้อแล้วให้ประสาน และนำส่ง อปท. ในพื้นที่ เพื่อนำไปกำจัดเป็นขยะทั่วไป
3. ล้างมือให้สะอาดด้วยน้ำ และสบู่ หรือเจลแอลกอฮอล์ทันที

การคัดแยกและการเก็บรวบรวม

๑. ขยะทั่วไป ใส่ถุงดำ รวบรวมไว้ที่ ที่พักขยะทั่วไป รอเทศบาลสองพี่น้องรับไปกำจัด
  ๒. ขยะรีไซเคิล รวบรวมไว้ที่ธนาคารขยะ
  ๓. ขยะติดเชื้อ คัดแยก ณ แหล่งกำเนิด จากหน่วยงานในโรงพยาบาล, คลินิก, รพสต. เขียนชื่อหน่วยงานติดป้ายที่ถุง รวบรวมไว้ที่ "ที่พักรวมมูลฝอยติดเชื้อ" รอส่งบริษัทเอกชนรับไปกำจัด
- ขยะติดเชื้อประเภทวัสดุมีคม ใช้กล่องหรือแกลลอนที่ป้องกันการทะลุ ต้องมีฝาสำหรับปิดเมื่อต้องทิ้ง บรรจุไม่เกิน 3 ใน 4 ส่วนของกล่อง
  - ขยะติดเชื้อประเภทวัสดุไม่มีคมที่เป็นของแข็ง ที่ถึงแม้มีฝาปิด/ ถังทำเหยียบมีฝาปิดที่รองรับด้วยถุงแดงสำหรับบรรจุขยะติดเชื้อ ที่มีคุณลักษณะเป็นถุงทำจากพลาสติก เหนียวไม่ฉีกขาดง่าย ทนทานต่อสารเคมีและการรับน้ำหนัก กันน้ำได้ ไม่รั่วซึมและไม่ดูดซึม มีสีแดง ทึบแสง และมีข้อความสีดำที่มีขนาดสามารถอ่านได้ชัดเจนว่า "มูลฝอยติดเชื้อ" อยู่ภายใต้รูปหัวกะโหลกไขว้ คู่กับตราหรือสัญลักษณ์ที่ใช้ระหว่างประเทศตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาและมีข้อความว่า "ห้ามนำกลับมาใช้อีก" และ "ห้ามเปิด" " โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราช องค์ที่ 17 " "เบอร์โทร 035-531077" บรรจุไม่เกิน 2 ใน 3 ส่วนของถุง และมัดปากถุงด้วยเชือกให้แน่น ใช้เพียงครั้งเดียวและทำลายพร้อมกับการกำจัดมูลฝอยติดเชื่อนั้น (วัสดุอุปกรณ์ติดเชื้อหลังใช้ในห้องปฏิบัติการจุลชีววิทยาคลินิก ให้คนงานรวบรวมอุปกรณ์ทั้งหมด เช่น หลอดทดลอง ขวด จานเพาะเลี้ยงเชื้อ ไปฆ่าเชื้อโดยวิธีการ autoclave จากนั้นให้แยกอุปกรณ์ที่จะทำการล้างและอุปกรณ์ที่จะทิ้งลงถุงแดง)
  - ขยะติดเชื้อประเภทวัสดุที่เป็นของเหลว ที่ในท่อน้ำทิ้ง/โถชักโครก เพื่อลงระบบบำบัดน้ำเสีย กรณีสารคัดหลังติดเชื้อวัณโรคไม่ต้องเทสารคัดหลังออก ให้ใส่ถุงแดงมัดปากให้แน่นติดป้ายกำกับว่า "ติดเชื้อวัณโรค"

หมายเหตุ สิ่งของปนเปื้อนยาฆ่ามะเร็ง ให้ใส่ถุงมัดปากถุงให้แน่นทั้งในถุงแดงเพื่อเข้ากับขยะติดเชื้อ เพราะสามารถเผาได้ที่ 1000 องศาเซลเซียสไม่ต้องรอกำจัดแบบขยะอันตราย ที่กำจัดปีละ 1 ครั้ง

๔. ขยะอันตราย รวบรวมไว้ที่ที่พักขยะอันตราย

๕. ขยะอินทรีย์ รวบรวมไว้ที่หน่วยงานโภชนา

เอกสารอ้างอิง

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. **การจัดการมูลฝอยติดเชื้อ**. กรุงเทพฯ: สามเจริญพาณิชย์, 2546.

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. **แนวทางการจัดการมูลฝอยในโรงพยาบาล**. กรุงเทพฯ:

สำนักพัฒนาระบบบริการสุขภาพ, 2550.

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข. กรมอนามัย. **คู่มือแนวทางการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการจัดการมูลฝอยสำหรับหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นและเจ้าพนักงานตามกฎหมายสาธารณสุข**.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด, 2556.

สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม. กรมอนามัย. **การจัดการขยะติดเชื้อในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโค**

วัด-19.ม.ป.ท. ,2564.